

Модул 3 „Информационно и ресурсно осигуряване”

Методология, изследователски техники, обработка на данни, анализи

4.1. Методика на извадката

Стриктно следвайки приетите методически правила за работата по ESS, за изследването на мненията и нагласите на българските граждани ще бъдат използвани методите на *извадковото статистическо проучване*, което ще се основава на математически принципи за подбор на респондентите. За да бъдат осигурени представителни емпирични данни ще бъде използвана извадка, която да отговаря на следните принципи:

- Всички единици от генералната съвкупност ще имат равна вероятност да попаднат в извадката
- Извадката ще обхваща територията на цялата страна. Териториално респондентите ще бъдат разпределени в 28-те административни региона на България.
- Ще бъде осигурен максимална степен на участие на респондентите (high response rates) от минимум 70% от предвидените за изследване лица.
- Големината на извадката ще е от 1500 души (N=1500) от трудоспособното население на страната.

Този методически подход, както и консултациите с експерти на ESS, ще гарантира извадка, която максимално да пресъздава характеристиките на генералната съвкупност.

4.2. Методика на регистрацията

Основен метод на регистрация, съответстващ на методологичните принципи на ESS е *пряко индивидуално интервю по местоживееене*. Въпросникът за набиране на количествени емпирични данни ще бъде преведената на български език версия на изследователския инструмент на ESS, с включените допълнителни блокове от въпроси, разработен от екипите на другите два модула от настоящата научна програма.

Постигането на пълно съответствие на полевата версия на въпросника с поставените задачи и осигуряването на пълна сравнимост между полевите версии на въпросниците на останалите участници в изследването са основен приоритет.

Ще бъдат планирани и изпълнени необходимият броя интервюта. Ще бъдат разработени подходящи стратегии за мотивиране на попадналите в извадката лица за изследване. Тези дейности са необходими, за да ограничат отказите и нежеланието за участие от страна на респондентите, което може да доведе изместеност в оценките и да генерира изкривени данни тъй като, „тегленето” не винаги представлява подходящото „лекарство” (Häder/Gabler 1997). На основа на опита на „Витоша Рисърч” прогнозният дял на отказите е около 15%.

Полевата работа ще бъде осъществена от националната анкетъорска мрежа на “Витоша Рисърч”, включваща около 400 интервюери, които са регионално разпределени в 28-те области на страната. В София “Витоша Рисърч” разполага с екип от около 100 интервюери.

Екипи на Витоша Рисърч ще проведат изисквания брой интервюта с респондентите, попаднали в извадката. Интервюерите ще спазват установените професионални стандарти и тяхната работа на терен ще бъде контролирана. За изпълнение на горните условия ще бъдат извършени следните дейности:

- С всички интервюери ще бъде проведен специален инструктаж, включващ кратко описание на целите на изследването и запознаване с въпросника.
- Всеки интервюер ще има индивидуален идентификационен номер, който ще бъде отбелязван във въпросника.
- Интервютата ще бъдат осъществявани както през деня, така и вечер, както и през почивните дни (събота и неделя), за да се осигури представяне на трудно достъпните целеви групи от извадката.
- Ще бъдат направени до три опита за контакт с всеки респондент.
- Причините за отказ и не намерените респонденти ще бъдат описвани в полеви дневници, които ще бъдат анализирани и обработвани отделно.

“Витоша Рисърч” ще инструктира всички интервюери да гарантират пълната анонимност на всеки респондент и да не предоставят на никого данни за интервюираните хора, с изключение на ръководителя на регионалния анкетъорски екип.

По време на полевата работа интервюерите ще подписват всеки въпросник, като така ще удостоверяват, че той действително е бил попълнен според изискванията. С оглед повишаване достоверността на набраната информация, ще бъдат сравнени въпросниците, предадени от различни интервюери. Ако се окаже, че определена карта е неправилно попълнена (или фалшифицирана), всички интервюта на съответния интервюер ще бъдат проверени изцяло отново и ако е необходимо – проведени повторно.

Процедурите по предвидения от нас **качествения контрол** включват:

- Контрол на 100% от работата на интервюерите от ръководителите на екипи (включва се изпълнение на извадката, попълване на картите за интервю и поведение на интервюера);
- Логически контрол на всички попълнени карти за интервю;
- Кодиране на отворени въпроси;
- Контрол на 10% от вече изпълнената извадка – повторно посещение в дома на респондента.

Ръководителите на екипи по населени места ще представят два междинни отчета за дейностите по време на полевата работа. Първият доклад ще бъде представен след първата седмица от работата на терен, вторият - след приключване на полевата работа.

4.3. Методика на обработката и съхраняването на емпиричната информация

Стандартната процедура по въвеждане на данни, която ще бъде използвана, включва:

- Изготвяне на програма за въвеждане на данните;
- Двойно въвеждане на данните и контрол при въвеждане;
- Логически контрол на данните (изчистване на данните чрез въпросите “филтри”).

Използваният формат на въпросниците предварително структурира въпросите и отговорите в набор от променливи и определя параметрите на въвеждането и обработката на данните.

С цел уеднаквяване на резултатите, получени от извадкови изследвания с реалното разпределение на генералната съвкупност, при необходимост ще бъде използвана техника за претегляне на данните. Тя се налага само в тези случаи, когато процентното отношение на структурата на изследваната съвкупност и данните получени от представителни изследвания се различават със стойности, по-големи или по-малки от стандартната стохастична грешка.

Необходимостта от теглене ще се установи след въвеждането на данните и първоначалният им оглед на основата на сравнителни таблици. Ако някои стойности на следените демографски показатели, осигуряващи представителност на извадката са извън границите на стандартната стохастична грешка на извадката и интервалите на доверителност, се налага използването на претегляне.

Една от основните дейности по модула е *изграждането на информационно-ресурсна* база с данни и модели за статистически анализи, както и нейното своевременно актуализиране. Тази дейност е важна за общата работа на програмата и за крайния резултат от дейностите по нея. Предвиждат се следните дейности:

1. Осигуряване на база с данни от количествено изследване сред населението над 15 години, включващи общата информация от ESS, както и от специално разработените в рамките на тази програма модули:
  - a. Благосъстояние и идентичност
  - b. Социално изключване и интеграция
2. Осигуряване на капацитет за статистическа обработка на данните според предварително зададени критерии
3. Изграждане на информационен архив с данни от страните участнички в ЕСИ за разработването на национални и сравнителни крос-национални анализи в европейски контекст.